

LA SUNO

HISPANA *

S-ro ALFONSO SABADELL
Prezidanto de la Grupo Esperantista de Barcelono.

ENHAVO: 1. 2.^a Universala Kongreso Esperantista de Genevo.—2. Sciigoj.—3. Novaj anoj de H. S. p. p. E.—4. Korespondada fako.—5. Anoncoj

2.^a Universala Kongreso Esperantista en Genevo

27.^a tago de Aŭgusto

En la Kongresa Sekretariejo ricevis niaj ekskursantoj la verdan karton kaj enskribis sin por la festeno de *Bastion* kaj prenis bileton por la ekskurso al Bevey kaj por la vojaĝo tra Svisujo. Tie mem ili trovis okazon koni kaj saluti la hispanon, S.^{ron} Manuel Esteban, prezidanto de la Burgosa Grupo. Kune ili eliris por trakuri la urbon kaj en la strato mem de Generalo Dufour ili vidis ne malproksime konstruaĵon en kies facado ondigi kvin grandaj esperantistaj flagoj. Ĝi estis la Instituto, kiu nun estas malfermita ekspozicio de belartoj. Larĝa ŝtuparo alkondukas al 1.ª etaĝo, kaj en la salono, kies fenestroj estas turnitaj al

Día 27 de Agosto

En la Secretaría del Congreso tomaron nuestros excursionistas la tarjeta verde y se inscribieron en el banquete del *Bastion*, tomaron billete para la excursión á Bevey y para el viaje por Suiza. Allí mismo tuvieron ocasión de conocer y saludar al español Sr. D. Manuel Esteban, presidente del Grupo de Burgos. Salieron juntos de aquí para recorrer algo de la ciudad, y en la misma calle del General Dufour vieron no muy lejos un edificio en cuya fachada ondeaban cinco grandes banderas esperantistas. Es el Instituto donde está actualmente abierta una exposición de Bellas Artes. Una anchurosa escalera conduce al primer piso,

la strato oni starigis la esperantan ekspozicion. En ĝia prefera loko estas la portreto de D.^{ro} Zamenhof, arta kaj grandmerita pentraĵo de la angla pentristo Moscholes; granda nombro da poŝtkartaj albumoj kun vidaĵoj de la tuta mondo; interesaj kolektoj de esperantaj gazetoj, afiŝoj, instruaj tabeloj kaj belega kolekto de esperantistaj ĉapeldevizoj.

La fako de niaj bohemiaj amikoj estas el la plej rimarkindaj, ĉar ĝi enhavas riĉan aron tute difinitan por la instruado de geblinduloj. La industria sekcio ne estas malpli grava; tie oni vidas fandaĵojn, skribmaŝinojn kaj multajn komercaĵojn, nome sapojn, parfumojn, cigaredojn, k. c., k. c., ĉiuj kun la esperantista stelo; ne mankis komercaĵoj manĝeblaj, boteloj de Whisky kaj eĉ da vino ruĝa kaj blanka, fabrikado speciala de sinjoro Jadeau. Eĉ oni trovis likvoron esperantistan.

Estis vera riĉeco de libroj. Multaj el la literatutaj juveloj de la mondo estas tradukitaj en la lingvon de Zamenhof kaj estas kurioze vidi kiel diversnacianoj *gustumas* sen perantoj la belecon de tiuj verkoj kaj ĝin komentarias, dank' al Esperanto.

Multaj estas la enirantoj. La enirajn biletojn oni elvendas po 0'20 frankoj kaj nur en la vespero de la 28^a, unua tago de la Kongreso oni elvendis 400, malgraŭ ke la kongresanoj eniras senpage.

LINGVA KOMITATO

Je la 3.^a kaj 1/2 vespere estis kunvokita la Lingva Komitato por kunveno antaŭ la malfermo de la Kongreso. Tiu Komitato konsistas proksimume el 70 anoj el pli ol dudek diversaj landoj. Ĝia misio estas zorgi pri la pureco de Esperanto kaj plenumi la postulojn de la uzado kaj la konstantan plibonigon de la lingvo. Fine ĝi estas vera akademio komisiita por solvi ĉiajn teknikajn aferojn pri la internacia lingvo. Ĝia prezidanto estas Zamenhof, kiu lasis al ĝi sian

y en el salón, cuyos ventanales dan á la fachada, se encuentra instalada la exposición esperantista. En ella figura en lugar preferente el retrato del Dr. Zamenhof, obra artística de gran mérito del pintor inglés Moscholes, gran número de álbums de tarjetas postales ilustradas de todo el mundo, interesantes colecciones de los periódicos esperantistas, carteles, cuadros de enseñanza y una bonita colección de escarapelas esperantistas.

La instalación de nuestros amigos de Bohemia es de las más notables, pues contiene un arsenal precioso destinado todo él para educación de los ciegos. La sección industrial no es menos importante; allí se ven fundiciones, máquinas de escribir y muchísimos productos, como jabones, perfumes, cigarrillos boquillas, etc., etc., todos con la marca de la estrella esperantista, no faltando artículos comestibles, botellas de Whisky y hasta de vino tinto y blanco, fabricación especial del Sr. *Jadeau*. Ni siquiera se echa de menos un licor esperantista.

En libros hay una verdadera riqueza. Muchas de las joyas literarias del mundo están vertidas al idioma de Zamenhof, y es curioso ver como individuos de diferentes naciones saborean sin intermediarios las bellezas de aquellas obras y las comentan, gracias al Esperanto.

La concurrencia es animadísima. Los billetes de entrada se expenden á 0'20 francos, y sólo en la tarde del 28, primer día del congreso, se vendieron 400, y eso que los congresistas tenían la entrada gratuita.

LINGVA KOMITATO

A las tres y media de la tarde estaba citado el Comité de la Lengua para una reunión antes de la apertura del Congreso. Está formado este Comité por unos 70 miembros, repartidos en más de veinte países diferentes; á su cargo está velar por la pureza del Esperanto y atender á las exigencias del uso y constante perfeccionamiento del idioma. En fin, una academia en toda forma, encargada de resolver todos los asuntos técnicos sobre la lengua internacional. En ella, de la

tutan konfidon kaj sian tutan aŭtoritaton. En Hispanujo estas anoj de tiu Akademio, S.^{roj} Ricardo Codorniu kaj Antonio López Villanueva el Murcio, S.^{ro} Vicente Inglada Ors el Valencio kaj S.^{ro} Alfonso Sabadell el Barcelono. Nur tiu ĉi troviĝis en Genevo kaj li sola riprezentis Hispanujon en tiu glora kolektiĝo. Ĝi kunveniĝis en unu el la fakoj de la Komerca Lernejo, kiun jam konas niaj legantoj.

Oni legis en tiu kunsido diversajn raportojn pri la ĝusta signifo de kelkaj vortoj kiuj estis diversence tradukitaj je la transigo en diversajn idiomojn, raportojn, kiuj estis menditaj antaŭ multaj monatoj al iaj akademianoj malsamnaciaj. Kaj honorante la veron kaj nian patrujon, ni devas diri ke, unu el la raporton, kiu plej frapis la atenton kaj kiu meritis esti tute legata, kio ne okazis al ĉiuj, kaj kiu plene solvis la aferon, estis tiu prezentita de nia samlandano, la eminenta esperantisto S.^{ro} Vicente Inglada.

Multaj el la kongresistoj, kiuj jam estis en Genevo kaj ne partoprenis tiun kunsidon, ĉeestis tamen, tute pleningante la diversajn koridorojn de la Komerca Lernejo. Inter ili estis la niaj, dezirantaj koni kaj saluti la altrangulojn de la Esperantismo, kies famo plenis la mondon kaj precipe ili deziris manpremi la gloran elpensinton de Esperanto, doktoron Zamenhof. Malmulte ili atendis. Malsupre de la ŝtuparo ili estis, kiam ili vidis aperi la simpatian figuron de la Doktoro, kiu montris en sia kvieti vizaĝo kaj trankvila sintenado la grandan kontentecon, kiu sendube en tiuj momentoj pleningis lian animon. Li ŝajnas kvindekjara — kvankam nur havas 48 — lia staturo estas malalta kaj li estas pli maldika ol graso; li havas barbon ĉirkaŭtonditan kaj uzas okulvitrojn kun lensoj por miopulo; lia kapo, iom senhara, prezentas grandintelektan frunton. S.^{ro} Sabadell, kiu jam lin konis, ĉar ĉeestis la Bulonjan Kongreson,

cual es presidente Zamenhof, ha depositado el autor toda su confianza y toda su autoridad. En España son miembros de esta Academia: D. Ricardo Codornú y D. Antonio López Villanueva, de Murcia; D. Vicente Inglada Ors, de Valencia, y D. Alfonso Sabadell, de Barcelona. Sólo éste entre ellos se encontraba en Ginebra, y él solo llevó la voz de España á aquella ilustre Asamblea. Tenía ésta lugar en una de las aulas de la Escuela de Comercio que ya conocen nuestros lectores.

Leyéronse en esta sesión diferentes memorias sobre el significado concreto de algunas palabras que se habían interpretado de diferente modo en la traslación á los diferentes idiomas, trabajo que había sido encargado con muchos meses de anticipación á varios académicos de nacionalidad diferente. Y en honor de la verdad y de nuestra amada patria, hemos de decir, que una de las memorias que más llamó la atención, que mereció ser leída por entero, lo que no sucedió con todas, y que dió por resuelto el asunto, fué la presentada por nuestro paisano el eminente esperantista D. Vicente Inglada.

Muchos de los congresistas que ya se hallaban en Ginebra, y que no habían de tomar parte en esta sesión, acudieron sin embargo, llenando por completo los diferentes pasillos de la Escuela de Comercio. Entre ellos estaban los nuestros, deseosos de conocer y saludar á los prohombres del esperantismo, cuya fama ha llenado el mundo, y sobre todo para estrechar la mano del insigne autor del Esperanto, Dr. Zamenhof. Poco tuvieron que esperar: al pie de la escalera se encontraban, cuando vieron aparecer la simpática figura del doctor, que ostentaba en su faz serena y aire tranquilo la gran satisfacción que sin duda en aquellos momentos embargaba su alma. Representa unos cincuenta años — aunque no tiene más que cuarenta y ocho, — es bajo de estatura y más delgado que lleno; lleva barba recortada y usa gafas con lentes de miope; su cabeza, con una respetable calva, presenta una frente que acusa

prezentis niajn sampatrujanojn, kiuj estis akceptataj de la aŭtoro kun la plej granda afableco; post la saluta momento, kun tiu naiveco propra, li diris: «Ĉar tie ne estas permesate, se ni iros ĉe la pordon ni povos libere fumi». Kaj dirante kaj farante ili eliris al strato; la doktoro proponis cigaredojn, kiuj estis ekbruligitaj, kaj kore interparolante ili ekpromenis, akompanante lin ĝis la hotelo.

Tago 28.^a de Aŭgusto

Ĝi estis la tago difinita por la solena malfermo de la Kongreso. La diversaj matenaj vagonaroj enportis el ĉiuj direktoj novajn kongresanojn, kiel estis videble en la sekretariaj oficejoj, kie ili bruis kaj amasiĝis apud la tabloj, anoncantesian alvenon, petante loĝejon kaj verdan karton kaj enskribante sin por festenoj kaj ekskursoj.

Oni legis afiŝon kunvokantan la kongresanojn je la 3.^a posttagmeze por prepara kunsido, kie oni difinos la delegitojn aŭ riprezentantojn naciajn kaj oni faros kelkajn avertojn rilate al la solena malfermo, kiu estis okazonta tiun vesperon je la oka kaj duono.

Efektive, je la horo antaŭfiksita ekpleniĝis la teatro, departamento de konstruaĵo titolita «La amikoj de la Instruado», sidanta en la strato mem de Generalo Dufour, kien oni eniris per prezentado de la verda karto. La salono estis tute plena. Ĉe la ĉeestantoj oni vidis multajn sinjorinojn, oficeirojn kaj ekleziulojn el diversaj landoj. La plimulto venis el Francujo, Anglujo kaj Germanujo,

Je la 3.^a la internacia Kongresa komitato konsistanta el la organizintoj de la Bulonja Kongreso kaj el la plej famaj esperantistoj, ekaperas sur la estrado kaj estas longe aplaudata. Entuziasme akklamata estas D.^{ro} Zamenhof, kiam leviĝas kaj sciigas ke la 2.ª Kongreso de Espe-

mucha inteligentia. El Sr. Sabadell, que ya le conocía por haber asistido al Congreso de Boulogne, presentó á nuestros paisanos, que fueron acogidos por el autor con la mayor afabilidad; pasado el momento del saludo, con aquella sencillez que le es tan peculiar, dijo: «Puesto que aquí no es permitido, si nos llegamos hasta la puerta podremos libremente fumar.» Y diciendo y haciendo salieron á la calle, y sacando el Doctor unos cigarrillos y prendiéndoles fuego, en amable conversaci6n, emprendieron el paseo, acompaňándole hasta el hotel.

Día 28 de Agosto

Era el día fijado para la solemne apertura del Congreso. Los diferentes trenes de la mañana aportaron de todas direcciones nuevos esperantistas, como podía verse en las oficinas de la Secretaría, donde bullían y se aglomeraban junto á las mesas declarando su llegada, solicitando alojamiento, pidiendo tarjetas verdes é inscribiéndose para banquetes y expediciones.

Leíase en un cartel el anuncio convocando para las tres de la tarde á los congresistas á una reuni6n preparatoria, para designar los delegados ó representantes de las naciones y hacer algunas advertencias relacionadas con la solemne apertura, que había de tener lugar aquella noche á las ocho y media.

En efecto: á la hora prefijada fué llenándose el teatro, dependencia de un edificio titulado *Les Amis de l'Instruction*, situado en la misma calle del General Dufour, donde se entraba mediante la presentaci6n de la tarjeta verde. El salón estaba de bote en bote. Entre los presentes se ven muchas señoras, oficiales y eclesiásticos de diferentes naciones. De éstas las que más contingente dan son Francia, Inglaterra y Alemania.

A las tres, el Comité internacional del Congreso, compuesto de los organizadores del primer Congreso de Boulogne y de las notabilidades esperantistas, hace su aparici6n en el estrado en medio de una salva de aplausos. El Dr. Zamenhof, acogido con entusiastas aclamaciones, se

ranto estas malfermata. Generalo Sebert (Francujo) dankas, en la nomo de la internacia Kongresa komitato, la organizintojn, speciale S.^{ro}n Bernard, prezidanto de la Organiza Komitato, kaj S.^{ro}n Privat, ĝenerala sekretario, kiuj helpis tre aktive la pretigadon de la Kongreso. S.^{ro} Gaston Moch legas deklaron pri la esenco kaj neŭtraleco de Esperanto. Jen la teksto de tiu deklaro:

«La Komitato elektita en Bulonjo por organizi la duan Kongreso zorgis, ke ĝi estu malfermata al ĉiuj personoj sciantaj aŭ uzantaj Esperanton por ia ajn celo.»

«La ĝenerala alpreno de helpa lingvo internacia eble havos post longa tempo gravajn kaj fruktoricajn rezultatojn eĉ por la societa vivo de la popoloj. Tiu ĉi vero inspiris de la komenco D.^{ro}n Zamenhof kaj subtenis lin ĉiam dum la serio da malfacilaj bataloj kaj oferoj, kiuj ĝis nun plenigis sian vivon. Tiu ĉi ideo mem estas tiu, kiun li prezentis al la mondo per siaj famkonataj versaĵoj havataj kaj admirataj de ĉiu esperantisto.»

«Sed ankaŭ vero estas, ke ĉi tiuj rezultatoj estos atingitaj nur per du grandaj ŝanĝoj: tiu de institucioj kaj tiu de la nunaj moroj.»

«Pri tiu ŝanĝoj oni povas havi tre diversajn opiniojn kaj ilia studado ne povus nun esti farata sen naŝko de bedaŭrindaj diskutoj inter la esperantistoj, kies ĉefa bezono estas la unueco por la venko de la lingvo kara al ili.»

«Tial la organizintoj de tiu ĉi Kongreso, opiniante, ke ĝia programo ne permesas diskutojn pri temoj politikaj, religiaj kaj sociaj, konigis tiun ĉi kondiĉon laŭ la peto de D.^{ro} Zamenhof mem, al ĉiuj personoj, kiuj petis klarigojn pri tiu ĉi punkto.»

levanta y declara abierto el 2.º Congreso de Esperanto. El general Sebert (Francia) da las gracias, en nombre del Comité internacional del Congreso, á los organizadores, especialmente á M. Bernard, presidente del Comité de organización, y á M. Privat, secretario general, que han ayudado activamente la preparación del Congreso. M. Gaston Moch da lectura á una declaración relativa á la esencia y neutralidad del Esperanto. He aquí el texto de esta declaración:

«El Comité elegido en Boulogne para organizar el segundo Congreso ha velado por que éste Congreso esté abierto desde su principio á todos los esperantistas, esto es, según la declaración de Boulogne, á todas las personas que saben y emplean la lengua Esperanto, cualquiera que sea el fin que se propongan.»

«La adopción general de una lengua internacional auxiliar tendrá tal vez después de algún tiempo consecuencias importantes y fecundas hasta para la vida social de los pueblos. Esta verdad ha inspirado desde el principio al Dr. Zamenhof, y le ha sostenido siempre en la serie de las luchas difíciles y los sacrificios que han llenado su vida hasta el presente. Esta misma idea es la que él ha presentado al mundo en las famosas poesías que todo esperantista posee y admira.»

«Pero también es cierto que estas consecuencias no llegarán á conseguirse sino con dos grandes transformaciones: la de las instituciones y la de las costumbres actuales.»

«Sobre estas transformaciones caben opiniones muy diversas, y su estudio no podría emprenderse sin dar lugar á discusiones enojosas entre los esperantistas, cuyo principal cuidado es la unidad, para el triunfo de la lengua que les es querida.»

«Por eso los organizadores de este Congreso, considerando que su programa no permite las discusiones sobre cuestiones políticas, religiosas y sociales, han dado á conocer esta condición á ruegos del mismo Dr. Zamenhof á todas las personas que han pedido explicaciones sobre este asunto.»

«Tio neniel malhelpas la ekzamenoj de la utilaj aplikadoj, faritaj jam aŭ farotaj de Esperanto al celoj de la societa vivo, kiujn, kutime, la registaroj ne prenas sur sin.»

«Oni povos, do, diskuti en la Kongreso la aferojn pri Esperanto ĉe la blinduloj, la stenografistoj, instruistoj, komercistoj, laboristoj, k. c.»

«Sed la prezidanto devas malpermesi paroli al ĉiuj, kiuj volus trakti la temojn pli supre aluditajn kaj li devas haltigi la parolantojn irantajn sur tiujn specialajn kampojn. Tamen, por ebligi al la kongresanoj, kiujn interesas unu aŭ alia el tiuj demandoj, ilin diskuti private, la komitato proponis, al ili kelkajn salonojn de la Komerca Lernejo, kie ili povos kunveni kaj diskuti laŭdezire.»

Generalo Sebert parolas kiel prezidanto de la internacia organiza komitato kaj proponas al la Kongresanoj la akcepton de unuforma organizacio por la funkciado de ĉiuj venontaj kongresoj de Esperanto kaj tiu ĉi povos taŭgi kiel modelo.

Tuĵe oni elektas direktantan komitaton de la Kongreso, kies prezidanto kaj vicprezidanto devas esti el la lando, kie okazas la Kongreso, kaj por tio oni elektis S.^{ro}n Scheneberger, prezidanton de la Svisa Esperantista Societo kaj Bernard.

Poste oni elektas kvin vicprezidantojn el la landoj, kie plej granda estas la movado esperantista. Nome, Franc-, Belg-, German-, Anglo- kaj Ruslando,

Generalo Sebert lasas la prezidejon al S.^{ro} Schneeberger, kiu ekparolas dezirante bonvenon al la kongresanoj kaj proponas longe aklamate de la aŭdantaro la jenan honoran Komitaton: Prezidanto, D.^{ro} Zamenhof; vicprezidantoj, S.^{roj} Sebert, Dr. Mybs, kolonelo Polen kaj rektoro Boirac. Ĉiu nomo estas akceptata ovacie.

(*Daŭrigota.*)

«Dicho se está que esto no impide el examen de las explicaciones útiles, hechas ya ó todavía por hacer, sobre el Esperanto aplicado á objetos de la vida social, de los cuales los gobiernos no tienen la costumbre de atribuirse.»

«Se podrán, pues, discutir en el Congreso las cuestiones sobre el Esperanto entre los ciegos, entre los estenógrafos, profesores, comerciantes, obreros, etcétera, etc.»

«Mas el presidente debe negar la palabra á todas las personas que deseen tratar sobre las cuestiones arriba citadas, y parar los pies á los oradores que entren en esos dominios especiales. Sin embargo, por permitir á los congresistas que se interesan por esta ó por aquella idea que discutan privadamente sobre ellas, el Comité ha puesto á su disposición varios salones de la escuela de Comercio, donde puedan reunirse y discutir á medida de sus deseos.»

El general Sebert habla como Presidente del Comité internacional de organización, y propone á los congresistas adoptar una organización uniforme para el funcionamiento de todos los congresos futuros de Esperanto, de los cuales éste podría servir de modelo.

Se nombra desde luego un Comité director del Congreso, del cual el Presidente y Vicepresidente deben ser del país donde el Congreso tiene lugar, y para ello son elegidos los Sres. Schneeberger, Presidente de la Sociedad Esperantista de Suiza, y Bernard.

Después son nombrados cinco Vicepresidentes tomados de los países más importantes en el movimiento esperantista, á saber: Francia, Bélgica, Alemania, Inglaterra y Rusia.

El general Sebert cede la presidencia al Sr. Schneeberger, que comienza á hablar dando la bienvenida á los congresistas, y propone, en medio de las aclamaciones del auditorio, el siguiente Comité de honor: Presidente, Dr. Zamenhof; Vicepresidentes, á los Sres. Sebert, doctor Mybs, coronel Polen y el rector Boirac. Cada uno de ellos al ser nombrado recibe una ovación. (*Continuará.*)

Sciigoj

S.^{ro} J. Pujulá Vallés, en artikoloj publikigitaj en la Barcelona gazeto *La Tribuna*, kvalifikas la redaktorojn de LA SUNO HISPANA hipokritaj kaj trompaj kaj ankaŭ insultas aliajn sinjorojn.

Laŭ la antaŭaĵoj, kiujn ni, la aluditoj, konas pri S.^{ro} Pujulá, kaj dum la dirita sinjoro ne aranĝu aliajn aferojn, kiujn li havas en Barcelono pro la samaj kaŭzoj, ni ne povas ofendiĝi, nek reparoli pri tio, nek pri li.

Anglujo.—La tre konata redaktorino de *Esperanta Studento* (angla revueto por liceanoj) sciigas nin ke, pro la malsano de sia patrino, ŝi estis devigata malpliigi la kopiojn de tiu publikaĵo (kiujn ŝi faras ciklostile); kaj ke, pro tio-ĉi, ŝi ne sekvos plu, la sendadon de sia gazeto al aliaj ĵurnaloj.

Ni bedaŭras la kaŭzo de tia decido, kaj deziras al F.^{ino} Oxendorf, povu malaperigi ĝin, per la resanigon de sia nas-kintino.

Centra Ameriko.—La prezidanto de «Antikva Esperantista Grupo», nova rondeto, ĵus fondita, pri nia lingvo, en antikva Gvatemala (Centra-Ameriko) petas de ni komuniki ĝian starigadon, al la esperantistaro.

Ni plezure plenumas tiun deziron, kaj koresendas al sinjoro antaŭdirita, la saluton, per kiu li, honoras nin.

Francujo.—Ni ricevis poŝtkarton el Rouen (Francujo), de sinjoro la redaktoro de l'ĵus aperinta, *Revue des Nations* (Revuo de Nacioj), kun la unua numero de tiu publikaĵo. Sen enuo, kontraŭe kun sincera kontentiĝo, ni rekomendas al niaj legantoj la nomitan gravan ĵurnalon, kiu krom la meritoj kiuj fluas el ĝia enhavo, prezentas al ni esperantistoj, la grandan simpatian, kiun elvekas la propono esti agrabla kaj utila al fremdaj esperantistaj gazetoj, kaj prosperigi nian karan lingvon, laŭ esprimas S.^{ro} Raoul de Verdone, kiu surskribas la komunikaĵo.

El Sr. J. Pujulá Vallés, en unos artículos que publica el periódico de Barcelona, *La Tribuna*, califica á los redactores de LA SUNO HISPANA de hipócritas y falaces, y también insulta á otros caballeros.

Dados los antecedentes que tenemos los aludidos del Sr. Pujulá, y mientras dicho señor no liquide unos asuntos que en Barcelona tiene pendientes por análogas causas, no podemos ofendernos ni volvernos á ocupar de esto ni de él.

Inglatera.—La conocida redactora de *Esperanta Studento* (pequeña revista inglesa para escolares), nos hace saber que, por la enfermedad de su madre, se ha visto obligada á reducir las copias de aquella publicación (que hace en ciclostil), y que, por esto, no seguirá mandando su periódico á las demás revistas.

Lamentamos á la señorita Oxendorf pueda conseguir desaparezca con el restablecimiento de la autora de sus días.

América central.—El presidente de «Antikva Esperantista Grupo», nuevo círculo recientemente fundado, relativo á nuestra lengua, en antigua Guatemala (Centro América), nos ruega comuniquemos su constitución al Esperantismo.

Con gusto satisfacemos tal deseo, y devolvemos cordialmente al antedicho señor el saludo con que nos honra.

Francia.—Hemos recibido una postal de Rouen (Francia), remitida por el señor Redactor de la *Revue des Nations* (revista de las naciones), que acaba de aparecer con el primer número de aquella publicación. Sin molestia, al contrario, con sincera satisfacción, recomendamos á nuestros lectores el indicado importante periódico que, además de los méritos que derivan de su contenido, nos ofrece á los esperantistas la gran simpatía que despierta la proposición de ser agradable y útil á las revistas esperantistas extranjeras, y de hacer prosperar nuestra querida len-

La programo de la *Revue des Nations* estas: konigi, sub forma komprenebla por ĉiuj popoloj, ĉion belegan kaj nekompareblan, entenatan en la mondo laŭ la vidpunkto literaturo, arta, ekonomia, k. c.; montradi, unu post alia, la pen-trindajn kuriozaĵojn dissemantajn sur tutaj partoj de la terglobo; konigi ĉiujn morojn kaj kutimojn; faciligi al ĉiuj naciaj komercistoj, la trovadon de klientoj ĉie. Vastega programo!

Ni deziras al tre estimata kolego, feliĉan sorton en sia entrepreno. La jara-bono estas 7 pesetojn.

Nova franca esperantista revuo krom la antaŭe esprimata alvenis al ni; estas dudekkvarpaĝa, france kaj esperante redaktita, devenante el Parizo, nur por la aferoj de la fotografarto, kiel montrasis titolon *Foto-revuo internacia*. Ĝi pruvus ke Esperanto, jam ricevas praktikajn aplikojn en la industrion kaj en la sciencon, celante perfektigi kaj faciligi, en granda mezuro, la diversajn rondojn de la homa aktiveco, per la kulhelpado de la eksternaciaj rilatoj. La presaĵo kiun ni pritraktas, estas eldono de la konata firma «Charles Mendel», kiu publikigas, krom la esperanta sep revuojn periodajn kaj klvin jarajn, formiginte bibliotekon el pliolducent libroj, ĉiuj, revuoj kaj libroj, pri fotografado. La redakcio de *Foto-revuo* deziras ke tiu-ĉi instigu la esperantistojn nefotografantojn, fariĝi adeptoj de tiu ĉarma arto, la fotografado, kaj ke la fotografantoj neesperantistaj, entreprenu la studadon de la mirinda lingvo Esperanto; kaj petas de ĉiuj legantoj, precipe nefrancaj, ilian kunhelpon. Ni ĝoje anoncas la naskiĝo de la dirita praesperantistido, kaj ni sendas al ĝia redakcio aldonte can senton de kolegeco.

gua, según expresa el Sr. Raoul de Verdane que suscribe la comunicación.

El programa de la *Revue des Nations* es: dar á conocer, en forma comprensible para todos los pueblos, cuanto de bello é incomparable se contiene en el universo desde el punto de vista literario, artístico, económico, etc.; ir mostrando, uno tras otro, los lugares pintorescos, las curiosidades admirables diseminadas por todas partes del globo terráqueo; dar á conocer todas las costumbres y maneras de ser; facilitar á los comerciantes de cada nación que puedan doquiera encontrar correspondientes. ¡Programa vastísimo!

Deseamos al estimado colega buena suerte en su empresa. La suscripción anual es 7 pesetas.

Una nueva revista esperantista francesa, además de la anteriormente expresada, ha llegado á nosotros. Es de 24 páginas, redactada en francés y Esperanto, procedente de París, sólo para los asuntos de la fotografía, como indica su título *Foto-revuo internacia*, prueba que el Esperanto ya recibe aplicaciones prácticas en la industria y en la ciencia, tendiendo á perfeccionar y facilitar en gran escala las diversas esferas de la actividad humana, mediante el concurso de las relaciones extranacionales. La publicación de que tratamos es edición de la conocida casa «Charles Mendel», que publica, además de la esperanta, siete revistas periódicas y cinco anuales, habiendo formado una biblioteca de más de doscientos volúmenes, todos revistas y libros sobre fotografía. La Redacción de *Foto-revuo* desea que ésta impulse á los esperantistas no aficionados á hacerse adeptos del arte encantador de la Fotografía, y que quienes ya lo cultivan y no son esperantistas emprendan el estudio de la admirable lengua Esperanto, y ruega á todos los lectores, principalmente á los no franceses, su cooperación. Con alegría anunciamos el nacimiento del mencionado descendiente del Esperanto en la prensa, y enviamos á su Redacción afectuoso sentimiento de compañerismo.

Hindujo.—Gazeto esperantista ĵus aperis en Hindujo. *La Pioniro*, ĝi prezentigas kiel presorgano de la esperantista societo de Hindujo (*Indio* ĝi diras, certigante ke tiu-ĉi estas vorto pli ĝusta, sed tio devas esti decidota de Lingvo Komitato). *La Pioniro* prezentas al ni gravajn sciigojn, pri la movado esperantista en Hindujo.

LA SUNO HISPANA kore salutas al la hindan preskolegon, kaj ĝin deziras longan vivadon kaj prosperadon.

Hispanujo.—S.^{ro} Isidoro Moreno, entuziasma kaj klera esperantisto, malfermis kurson de Esperanto en *Línea de la Concepción* (Cádiz).

Niajn gratulaĵojn al nia estimata samideano propaganta nian karan lingvon.

Galicia.—S.^{ro} Monteagudo daŭras lerte laborante por nia afero. Li preĝis en *La Voz de Galicia* kaj en *La Correspondencia de España* tre belajn artikolojn pri la Kongreso Geneva. S.^{ro} F. Ariño faris same en *Heraldo de Madrid* kaj en *El Faro de Vigo*. S.^{ro} Juan Beltrán prave diskutis kun ĵurnalo kiu atakis Esperanton. En Santiago nia nelacebla samideano S.^{ro} Santiago Carro ofte skribas pri Esperanto en *La Gaceta de Galicia*.

La Grupo esperantista kiu ĵus fondiĝis en Vigo, nomis sian direktan komitatonton laŭ jene: Prezidanto, S.^{ro} Bernardo Fernández; vicprezidanto 1.ª, S.^{ro} Antonio Ferrer; 2.ª, S.^{ro} Emanuelo Pereira; sekretario, S.^{ro} Emanuelo Dovaio; vicesekretario, S.^{ro} Justo López; voĉdonantoj: S.^{roj} Francisco López, Eugenio Barrientos, Aŭgusteno Criado kaj Josefo Sanz. Nian koran gratulaĵon.

Baldaŭ estos fonditaj Grupoj: en *Cartagena* dank' al la agemso de S.^{ro} Saralegui, ŝipletenanto, kaj en Algeciras, kie multe klopodas S.^{ro} Isidoro Moreno.

En *Murcio* oni malfermis kvar kursojn por instruado de Esperanto en Círculo de Bellas Artes é Instrucción po-

India.—Un periódico esperantista ha aparecido de reciente en la India. Llamado *La Pioniro* (El Campeón), se presenta como órgano en la prensa de la sociedad esperantista de la India (*Indio* dice en vez de *Hindujo*, afirmando que es palabra más exacta, pero ello debe ser decidido por el «Comité de la Lengua»). *La Pioniro* nos participa importantes noticias acerca del movimiento esperantista en la India.

LA SUNO HISPANA saluda cordialmente al colega indiano, y le desea larga vida y prosperidad.

España.—El Sr. D. Isidoro Moreno, entusiasta é instruido esperantista, ha abierto un curso de Esperanto en *Línea de la Concepción* (Cádiz).

Nuestras felicitaciones á nuestro estimado colega de propósito que propaga nuestro querido idioma.

Galicia.—El Sr. Monteagudo continúa trabajando con tino en pro de nuestra causa. Ha impreso en *La Voz de Galicia* y en *La Correspondencia de España* muy hermosos artículos sobre el Congreso de Ginebra. El Sr. F. Ariño ha hecho igual en el *Heraldo de Madrid*, y D. Juan Beltrán en *El Faro de Vigo* ha discutido victoriosamente con un periódico que atacaba el Esperanto. En Santiago, nuestro incansable amigo D. Santiago Carro escribe con frecuencia sobre el Esperanto en *La Gaceta de Galicia*.

El Grupo esperantista que acaba de fundarse en Vigo ha nombrado la siguiente junta directiva: Presidente, D. Bernardo Fernández; vicepresidente 1.º, don Antonio Ferrer; 2.º, D. Manuel Pereira; secretario, D. Manuel Dovaio; vicesecretario, D. Justo López; vocales: D. Francisco López, D. Eugenio Barrientos, don Agustín Criado y D. José Sanz. Nuestra cordial enhorabuena.

Pronto se fundarán Grupos en Cartagena, gracias á la actividad del Sr. Saralegui, teniente de navío, y en Algeciras, donde trabaja con ahinco D. Isidoro Moreno.

En *Murcia* se han abierto cuatro clases de Esperanto: Círculo de Bellas Artes é Instrucción Popular, profesor: D. R. Co-

pular, profesoro: S.^{ro} R. Codornin; Círculo Católico, profesoro: S.^{ro} P. Martínez; Colegio de San Antonio, S.^{ro} A. L. Villanueva; kaj Colegio de las Mercedes, S.^{ro} P. Grima.

La pastroj misiistoj de Alagon'o (Zaragoz'o) instruas pri Esperanto al siaj lernantoj en la lernejoj de ilia pastraro, kun granda sukceso. Ni korege salutas al niaj novaj gravaj kunprofesoroj kaj samideanoj.

Burgos.—Laŭ cirkulero, kiun ni havas antaŭ ni, nia karega samideano S.^{ro} Emanuelo Esteban, starigis tie centron por la instruado de Esperanto per korespondado; kiŭ daŭros dum tri monatoj; dum la du unuaj la skribado estos hispane, kaj dum la tria monato ĝi estos esperante. Kiam la fino venos oni donos al la lernantoj, adresaron de korespondantoj naciaj kaj fremdaj, por perfektigi. La kosto estas: 25 pesetoj, la tuta instruado. Ni deziras al la Direktoro la plej grandan sukceson en sia entrepeno.

En *Alcalá de Chivert* (Castellón) oni preparas kurson de Esperanto, kiun faros S.^{ro} Julio Payá. La loka presado okupas sin pri la movado esperantista en tiu urbo, kaj ĝi gratulas pro tio al S.^{ro} Payá, kiel faras ankaŭ tiu ĉi redakcio, ne forgesante S.^{ron} Piñó kiu, laŭ niaj sciigoj, multe klopodis kaj klopodas en tiu ĉi celo por fondi tie Esperantan Grupon.

Valencia.—La eĥoj de la grandega bruo, kiun sonigis la Geneva Kongreso plenigis la tutan mondon. Kaj alveninte en Hispanujon resonis en la ciuspeca nacia presaro; kaj per speciala maniero en tiu de Valencio, tiel ke la multenombra publiko kiu deziris lerni esperanton elfinis la lernolibrojn el ĉiuj valenciaj librejoj, kaj la Grupo Esperantista Valencio estis devigata preni novan loĝejon en la ĉefa Valencio strato, en kies balkonoj la grandega afiŝo taŭgas por grandega propagandilo, kaj ankaŭ la verda flago dum la festaj tagoj. La grupanoj estas jam ĉirkaŭ ducent kaj oni esperas ke ili atingos la nombron kvincent. Inter ili estas tre gravaj personoj. Oni faras en loĝejo du kursojn de la 4.ª ĝis la 5.ª kaj

dornŭ; Círculo Católico, profesoro: don P. Martínez; Colegio de San Antonio, D. A. L. Villanueva; Colegio de las Mercedes, D. P. Grima.

Los misioneros de Alagón (Zaragoza) enseñan el Esperanto á sus discípulos en las escuelas de su Orden con gran éxito. Cariñosísimamente saludamos á nuestros nuevos importantes comprofesores y samideanos.

Burgos.—Según una circular que tenemos á la vista, nuestro querido amigo D. Manuel Esteban ha establecido un centro de enseñanza por correspondencia que dura hasta tres meses; durante los dos primeros la redacción es en español, el tercero es en Esperanto. Acabado el estudio, se proporciona á los alumnos corresponsales nacionales y extranjeros para perfeccionarse. Los honorarios son 25 pesetas la enseñanza completa. Deseamos al director un buen éxito en su empresa.

En *Alcalá de Chivert* (Castellón) se prepara un curso de Esperanto que dará D. Julio Payá, de Valencia. La prensa de la localidad se ocupa del movimiento esperantista en aquella población y felicita por ello al Sr. Payá, como lo hace esta Redacción, extendiendo su aplauso al Sr. Piñó, que sabemos ha trabajado y trabaja mucho en este sentido para formar allí un Grupo esperantista.

Valencia.—Los ecos del grandísimo ruido hecho por el Congreso de Ginebra han llenado el mundo entero, y habiendo llegado á España han repercutido en la prensa nacional de todos los matices, y de un modo especial en la de Valencia, de tal manera, que el numeroso público que se ha levantado con deseos de aprender el Esperanto ha concluido con los libros destinados á ello que había en todas las librerías, y el Grupo esperantista se ha visto obligado á tomar una nueva casa social en la principal calle de Valencia, en cuyos balcones el gran rótulo es el gran instrumento de propaganda, lo mismo que la bandera verde en los días festivos. Los socios son ya cerca de 200, y se espera que ha de llegar

de la 9.ª ĝis la 10.ª vespere. Profesoro, S.^{ro} Duyos. Ankaŭ en la Piaĵ Skoloj estas malfermita kurso de la 6.ª ĝis la 7.ª horo vespere; profesoro, Pastro Guinart.

Vidu la anoncon kiun ni enmetas pri la Konsulejo Esperantista en Murcio. Kiel tiu ĉi, oni fondis, laŭ niaj sciigoj, en Valencio, kies konsulo estas S.^{ro} Jimenez Loira, kaj en Aguilas S.^{ro} Norman Maclean.

Tuy (Pontevedra). — La valencianoj kiuj loĝas en tiu ĉi urbo, sekvante la esperantan movadon en sia kara patrujo, *la perlo de la Turia* (rivero valencia), pensas fondi esperantistan grupon. Ni tutkore salutas niajn samlandanoj de Tuy.

Dum tiu ĉi monato okupis sin pri Esperanto la jenaj ĵurnaloj:

Diario de Pontevedra; *Vida Nueva*, de Tortosa; *La Voz de Valencia*; *Las Provincias* (Valencia); *La Correspondencia* (Valencia); *El Heraldo de Castellón*; *Las Noticias* (Barcelona); *La Alborada* (Alcalá de Chivert).

á 500; entre ellos hay personajes de importancia. En la casa social del Grupo se dan dos clases: de cuatro á cinco y de nueve á diez de la noche; profesor el Sr. Duyos. También en las Escuelas Pías se ha abierto una clase de seis á siete de la tarde: profesor el P. Guinart.

Véase el anuncio que ponemos sobre el Consulado esperantista establecido en Murcia. Como ese hay ya establecidos, según noticias, en Valencia, á cargo de D. Augusto Jiménez Loira, Paz, 20, y en Aguilas á cargo del Sr. Norman Maclean.

Tuy (Pontevedra). — Los valencianos que viven en esta ciudad, secundando el movimiento esperantista en su querida patria, *la perla del Turia*, se proponen fundar un grupo esperantista. De todo corazón saludamos á nuestros paisanos de Tuy.

Durante este mes se han ocupado del Esperanto los periódicos siguientes:

NOVAJ ANOJ DE H. S. P. P. E.

Ocaña (Toledo): 497, Elesbaán Calvillo Contreras. — *Madrid*: 498, Pedro Tovar. — *Tlaxacala* (Méjico): 499, José Amposta Adell. — *Barcelona*: 500, J. E. Soler. — *Calahorra*: 501, Angel Santolaya Aleson. — *Santa Cruz de Tenerife*: 502, Miguel de Cámara. — *Vigo*: 503, Bernardo Fernández Rodrigo; 504, José Parallé García; 505, Marcelino Rodríguez; 506, Justo Pereira Barcia; 507, Ramón S. Fernández; 508, Agustín Criado. — *Lisboa*: 509, Jaime Souza Sebriza. — *Tuy* (Pontevedra): 510, Rafael García Sánchez. — *Puerto Real* (Cádiz): 511, Francisco Pérez Llorens. — *Cartagena*: 512, Ricardo G. Begoña Calderón. — *Santa Cruz de la Palma*: 513, José Nogués. — *Valencia*: 514, Fernando Kindelan Griñán; 515, Luis Albert Iruruzum; 516, Vicente Albert Rubio; 517, Antonio Escofet Valero; 518, Augusto Duprat; 519, Rafael Ramírez Magenti; 520, José Martínez Aloy; 521, Antonio Montesinos Cabrelles; 522, Luis Albacar; 523, Vicente Marzal Mustieles; 524, Adrián Lombart Alegret; 525, Ginés Almagro Vengut; 526, Enrique Batalla Vives; 527, Joaquín Viguer; 528, Manuel Oliag; 529, Luis Alario Mansanet; 530, Vicente Peirats Ríos; 531, Francisco Gresa Sanahuja; 532, Narciso Guillot Llopis; 533, Pascual González Guardiola; 534, Rafael Sanz Vila; 535, José Nácher Nicolau; 536, Vicente Marzal Calvo; 537, Rafael Díez; 538, Ramón Payá Valler; 539, Salvador Martínez Perales.

Korespondada fakto de "La Suno Hispana,"

FRAŬLINO:

J. G. Torquemada.

SINJOROJ:

E. G., Siguenzo.—R. T. V., Marikuppano (Indujo).—A. B., Manilvo.—G. N., Malago.—H. F. S., Londono.—M. S., Valencio.—P. T., Madrid.—G. E., Grenoble (Francujo).—M. O., Valencio.—L. C., Cartageno.—E. C., Estepono.—I. S., Bilbao.—M. G., Alamos (Meksikujo).—I. G. S., Avila.—J. S. C., Almeria.—F. G. Q., Pontevedra.—H. L. S. Felizo Gixols'o.—J. A., Barcelono.—J. M., Barcelono.—D. G., Barcelono.—A. J., Parizo.—B. J., Ciudadelo.—A. D. S., Barcelono.—J. S., Alcala.—M. S. S., Almerio.—M. D., Kearuyo (E. M. A.)—J. B., Moncado.—J. N., Sta. Cruco Palmo.

Mi ricevus viajn abonpagojn. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. J. L.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

ANONCOJ

S. Francis W. Keis, 49 Grafton Street—Fitzroy Square—Londono W. (Anglujo) deziras interŝanĝi ilustritajn poŝtkartojn. Li preferas tipojn de hispanaj landanoj.

Manuel Zabala, ĉe la Banko de Vizcaya, *Bilbao* (Hispanujo), interŝanĝos uzitajn poŝtmarkojn, per kvantoj da 100 ĝis 500, ne akceptante francajn nek anglajn.

ESPERANTO *Konsulejo de Esperanto en Murcio (Hispanujo)*.—Konsente kun la Grupo esperantista de Murcio, kaj kun la helpo (nemona) de kelkaj esperantistoj, ni kreis en mia hejmo, Konsulejon, kies plena adreso (kiun oni ne devas traduki esperanten) estas: **ESPERANTO, Malecón C, Murcia (España)**.

Ĝi estos malfermita la nefestajn tagojn, de la 9.ª horo matene ĝis la 1.ª, kaj de la 3.ª ĝis la 5.ª posttagmeze. Ĝi nur estos devigata respondi la leterojn kiuj enhavos por la respondo, poŝtmarkojn neuzitajn de kia ajn lando, kaj fari la antaŭpagitajn mendojn.

RICARDO CODORNIU.